

# Avsättning av svenskt vildsvinskött- remiss

Detta dokument är en sammanfattande kortversion av slutrapporten.  
För ytterligare fördjupning hänvisas till originalrapporten inklusive dess  
bilagor.



---

Citera gärna Livsmedelsverkets texter, men glöm inte att uppge källan. Bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten. Det innebär att du måste ha upphovsmannens tillstånd att använda dem.

© Livsmedelsverket, 20xx.

Författare:

Arja Helena Kautto, Carolina Liljenstolpe, Mats Lindblad, Katja Lundgren, Stig Månsson, Farid Rezapoor, Muayyed Jamil, Victoria Wahlman

Rekommenderad citering:

Livsmedelsverket. Kautto, A H et al. 2019. Avsättning av svenskt vildsvinskött. Livsmedelsverkets rapportserie. Uppsala.

L 2019 nr ---

ISSN 1104-7089

Omslag: Bild Johnér

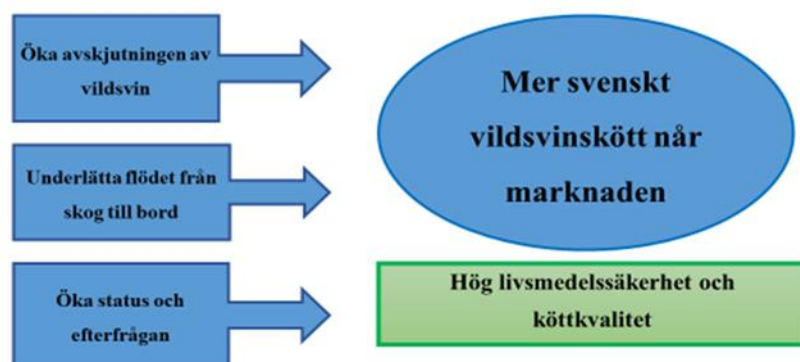
# Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	5
2.	Hinder, problem och behov för att nå mål om mer svenskt vildsvinskött.....	6
2.1	Hinder, problem och behov i samband med jakt upplevs bland annat vara: .....	6
2.2	Hinder, problem och behov i samband med vilthantering upplevs bland annat vara:...	6
2.3	Hinder, problem och behov efter vilthantering – från detaljhandel till konsument upplevs bland annat vara:.....	6
3.	Förslagen .....	7
3.1	Föreslagna åtgärder i samband med jakt.....	7
3.1.1	Utbildning av jägare .....	7
3.1.2	Ökad lokal samverkan om vildsvinsjakt.....	7
3.1.3	Stöd till fler uppsamlingscentraler .....	7
3.1.4	Stöd för en digital applikation för kommunikation mellan jägare och VHA .....	8
3.2	Föreslagna åtgärder i samband med vilthantering .....	8
3.2.1	Jägarens leveranser av kött av vildsvin direkt till konsument.....	8
3.2.2.	Jägarens leveranser av vildsvin direkt till en vilthanterande anläggning med 852-standard 8	
3.2.3.	Skapa ett samlat digitalt system för dokumentation .....	9
3.2.4.	Vildsvinspremie till jägare som inlämnar vildsvin till VHA .....	9
3.2.5.	Subvention av cesiumprover .....	9
3.2.6.	Subvention av trikinprover .....	10
3.2.7.	Avgift för godkännande eller registrering och kostnad för löpande kontroll av anläggningar .....	10
3.2.8.	Subventioner av hantering av riskavfall .....	10
3.2.9.	Kvalitetshöjande vägledningar .....	10
3.2.10.	Informationsinsatser för företag .....	10
3.2.11.	Kvalitetshöjande branschriktlinjer .....	11
3.3.	Föreslagna åtgärder efter vilthantering .....	11
3.3.1.	Informationsinsatser för konsument .....	11
3.3.2.	Marknadsföringsinsatser – nationellt, utförsel och export.....	11
3.3.3.	Offentliga måltider .....	11
4.	Samhällsekonomiska konsekvenser .....	12

5. Livsmedelsverkets interna prioriteringar .....	13
6. Förslagen till ekonomiska subventioner – prioriteringar .....	14
7. Sammanställning av direkta och indirekta konsekvenser .....	15
8. Skillnader från tidigare förslag .....	17
9. Föreskriftsförslagen.....	17
10. Remissförfarandet.....	18

# 1. Inledning

Regeringen gav den 11 juli 2018 Livsmedelsverket i uppdrag att analysera möjligheterna att förenkla förfaranden för avsättning av vildsvinskött med bibehållen livsmedelssäkerhet. Analysen skulle innehålla en bedömning av volymer och tillhörande kostnader förknippade med dessa förfaranden. Uppdraget genomfördes, enligt regeringens beslut, i samråd med Statens Jordbruksverk, Statens Veterinärmedicinska Anstalt, Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Sörmland. Utöver dessa identifierade Livsmedelsverket ytterligare intressenter som bedömdes beröras av arbetet och resultaten därav.



Figur 1. Målbild

Analysen har fokuserat på att kartlägga de hinder, behov och problem som aktörerna upplever längs hela kedjan från jakt till konsument. Därefter har kartlagts olika typer av förslag till åtgärder. I konsekvensanalysen har analyserats hur förslagen skulle kunna fungera i praktiken. Konsekvensanalysen inkluderar både kvalitativa och kvantitativa, direkta och indirekta konsekvenser av olika åtgärdsförslag.

Arbetet har genomförts med en metodik där både aktuella myndigheter och aktörer från hela kedjan från markägare och jägare till konsument varit representerade och bidragit i analyserna. Rapporten sammanfattar den information som har samlats in om hinder, problem och behov samt förslag till åtgärder. Konsekvensanalysen följer förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Eftersom en växande vildsvinspopulation berör flera olika delar i samhället har en samhällsekonomisk analys genomförts. Men hjälp av en samhällsekonomisk kalkyl utreds om implementering av de föreslagna åtgärderna är samhällsekonomiskt lönsamt. Den samhällsekonomiska analysen har fungerat som ett beslutsstöd under utredningens gång.

I resultatredovisningen presenteras tydligt vilka olika åtgärder Livsmedelverket kan genomföra. Andra åtgärder kan andra aktörer, både myndigheter och berörd bransch, genomföra. Samtliga åtgärdsförslag bidrar till det övergripande målet i den svenska livsmedelsstrategin avseende ”större mängder viltkött når konsumenter och att öka företagandet på landsbygden - på ett långsiktigt och konkurrenskraftigt sätt”.

## 2. Hinder, problem och behov för att nå mål om mer svenskt vildsvinskött

I syfte att uppnå projektmålet om ökad kunskap om problem, behov och hinder i ett önskvärt flöde av svenskt vildsvinskött från jägare till konsument genomfördes ett arbetsmöte (workshop 1) med inbjudna intressenter längs hela kedjan från skog till konsument. Kartläggningen visade på hinder, problem och behov inom framförallt tre områden: ”brist på kunskap och kompetens”, ”problem med ekonomisk lönsamhet” och ”låg efterfrågan på vildsvinskött”.

### 2.1 Hinder, problem och behov i samband med jakt upplevs bland annat vara:

- Att samverkan mellan markägare och jägare är svag och att det delvis finns motsatta intressen. Jägare vill jaga mer men upplever ofta att kostnaden för jaktarrenden är alldeles för höga.
- Jakt av vildsvin är tidskrävande och sker ofta nattetid. Om tillvaratagandet av viltet dessutom blir kostsamt finns inte incitament för mer jakt.

### 2.2 Hinder, problem och behov i samband med vilthantering upplevs bland annat vara:

- Långa avstånd från jakt till inlämning för hantering av fällda vildsvin medför transportkostnader och tidsåtgång.
- Bristfällig information om var vilthanteringsanläggningar (VHA) och dess uppsamlingscentraler finns.
- pris till jägare för vildsvin som lämnas till VHA upplevs som lågt.
- VHA-branschen upplever att kvaliteten på de djur som skjuts (smågrisar, årsungar, galtar) varierar kraftigt.
- VHA-branschen framhåller att brister i hantering och transport av fällda vildsvin leder till mer rensning och kassering av delar av slaktkroppen.

### 2.3 Hinder, problem och behov efter vilthantering – från detaljhandel till konsument upplevs bland annat vara:

- Svenskt vildsvin är en outnyttjad naturresurs.
- Möjligheter för fler företag och arbetstillfällen utnyttjas inte.
- Låg nivå av produktutveckling och marknadsföring av nya varor
- Offentliga verksamheter som upphandlar stora mängder livsmedel fokuserar inte på de lokala produkter där upphandlingen exempelvis har ”splittats” till lokala producenters fördel.

- En ökad lokal samverkan mellan jägare, vilthanteringsanläggningar, butiker och restauranger bör kunna säkra tillgången till råvaran efter konsumenternas begäran.
- Det råder bland annat okunskap/osäkerhet kring hur köttet ska tillagas.
- VHA upplever avsaknad av efterfrågan för svenskt vildsvinskött i handeln.

## 3. Förslagen

De förslag till åtgärder som framkommit under processen kan relateras till tre områden: kunskap/kompetens, ekonomiska incitament och marknadsföring. Nedan presenteras dessa i relation till flödets olika steg: i samband med jakt, under vilthantering och efter vilthantering.

### 3.1 Föreslagna åtgärder i samband med jakt

#### 3.1.1 Utbildning av jägare

Förslaget är att jägare utbildas specifikt i tillvaratagande av vildsvin inklusive behovet att öka övningsskytte för maximalt nyttjande av fällt vilt och bättre köttkvalitet.

Livsmedelsverket anser att den teoretiska utbildningen är en förutsättning för att bli listad som jägare med möjlighet för direkta leveranser av kött av vildsvin direkt till konsument. De jägare som levererar vildsvin med pälsen på direkt till en vilthanterande anläggning av 852-standard undantas från detta krav. Hygieniska och kvalitetsmässiga aspekter både i teorin, slutprovet och i övningsskytte bör ingå i grundläggande jägarutbildning.

#### 3.1.2 Ökad lokal samverkan om vildsvinsjakt

Förslaget är att öka lokal samverkan mellan markägare, jägare och VHA. Det anses vara en förutsättning för att kunna förvalta vildsvinsstammen på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Jägaren bör uppleva att jakten inte är för kostsam med avseende på arrende och avsättning av vildsvin som livsmedel.

Naturvårdsverket anger detta som en nyckel till lyckad förvaltning. Livsmedelsverket anser att den lokala samverkan för att skapa gemensamma mål är en framgångsfaktor och kan nås genom ökad kommunikation mellan jägare, markägare och företagen. Tillsammans med ökad kompetens om vildsvinsjakt och hygienisk hantering kan jägarna bli fler och resultera i högre avskjutning av vildsvin. Det kan sin tur leda till större volymer inom VHA och även vilthanterande anläggningar av 852-standard.

#### 3.1.3 Stöd till fler uppsamlingscentraler

Förslaget är att fler uppsamlingscentraler som kan ta emot vilt nära jägaren upprättas. Dessa anläggningar ska uppfylla kraven i 852/2004, bilaga 1. Uppsamlingscentralerna är del av primärproduktion och registreras och kontrolleras av länsstyrelsen. De kan vara både fasta och mobila.

Det bör övervägas om stödet till flera uppsamlingscentraler kan vara en del av de finansieringsalternativ som finns inom livsmedelsstrategin och Landsbygdsprogrammet. Privata aktörer kan på detta sätt kunna arbeta för att öka tillgängligheten av inlämningsställen för jägare. Arbetet bör inledas med kartläggning av befintliga privata kylrum och hur/om de uppfyller kraven för uppsamlingscentraler. Länsstyrelsen som kontrollmyndighet bör vara inkopplad i arbetet på regional nivå.

### **3.1.4 Stöd för en digital applikation för kommunikation mellan jägare och VHA**

Förslaget är att skapa en digital applikation för mobiltelefoner där jägaren kan se hur och var ett fällt vilt kan lämnas in. I samma applikation kan VHA-ägaren meddela var och när inlämning direkt till VHA eller en befintlig uppsamlingscentral kan ske.

Det bör övervägas om stödet för applikation bör vara delar av de finansieringsalternativ som finns inom livsmedelsstrategin och Landsbygdsprogrammet. Privata aktörer kan på detta sätt kunna arbeta för att öka tillgängligheten av inlämningsställen för jägare.

## **3.2 Föreslagna åtgärder i samband med vilthantering**

### **3.2.1 Jägarens leveranser av kött av vildsvin direkt till konsument**

Förslaget är att den utbildade jägaren ska kunna leverera kött av vildsvin direkt till konsument. Mängden vildsvin i detta flöde föreslås vara en enhet, vilket motsvarar fem vuxna eller sju årsungar per år. Ett vuxet vildsvin motsvarar 0.2 djurenheter och årsungar 0.15 djurenheter. Utbildad jägare kan leverera kött av vildsvin fällda i de jakter hen deltagit i.

För att det ska kunna tillämpas anser Livsmedelsverket att det bör skapas ett system för:

- Utbildning av jägare i form av en kortare kurs (ca fyra timmar)
- Listning av dessa jägare efter godkänd genomgång av utbildning
- Personlig ID-stämpel för spårbarhet
- Krav på provtagning av trikiner och i förekommande fall cesium och andra faror samt dokumentation av detta
- Ansvarig myndighet för detta blir Livsmedelsverket i syfte att uppnå resurseffektivitet och likvärdighet
- Finansiering av punkterna ovan bör ske helt eller delvis via anslagsmedel

### **3.2.2 Jägarens leveranser av vildsvin direkt till en vilthanterande anläggning med 852-standard**

Förslaget är att skapa en ny kategori av anläggningar som kan hantera vildsvin och andra trikinbärande djur som är avsedda för livsmedelskedjan. Dessa anläggningar kan även hantera annat vilt. Ingen köttbesiktning sker och ansvaret för livsmedelssäkerheten (provtagning, spårbarhet, hygienisk hantering, lokaler) ligger hos den livsmedelsföretagare som är registrerad för verksamheten. Anläggningarna ska uppfylla kraven i förordning (EG) 852/2004, bilaga 2. Det innebär att verksamheten har en HACCP-baserad egenkontroll inklusive dokumentation av trikin- och i förekommande fall cesiumprovtagning. Mängden inkommet vilt är inte begränsat. Däremot kan en jägare leverera maximalt 25 enheter, motsvarar 125 vuxna vildsvin eller 175 årsungar med pälsen på, till den här typen av anläggningar.

För att detta ska kunna tillämpas på ett ändamålsenligt sätt anser Livsmedelsverket att:

- Dessa anläggningar bör kunna leverera direkt till konsument och i begränsade mängder i sidled till andra detaljhandelsanläggningar.
- Dessa anläggningar registreras hos Livsmedelsverket.
- En anläggningsrelaterad ID-stämpel för spårbarhet för företaget (exempelvis stort T åtföljd av verksamhetens registreringsnummer) används
- Kontrollen sker efter årligen fastställt kontrollbehov

- Ansvarig myndighet för detta blir Livsmedelsverket för att uppnå resurseffektivitet och likvärdighet

### 3.2.3. Skapa ett samlat digitalt system för dokumentation

Förslaget är att skapa ett centralt samlat digitalt system för dokumentation. I systemet bör finnas uppgifter om alla listade jägare, registrerade vilthanterande 852-anläggningar, ackrediterade laboratorier och aktiviteter som sker i olika moment längs flödet, finnas. Jägaren och den vilthanterande 852-anläggningen kan skriva in sitt provtagna vildsvin då provet skickas in. Laboratoriet kan skriva in analysresultatet. Enskilda konsumenter kan därmed se när det tillgängliga köttet har provtagits och vilka resultat har erhållits. Reglerna för sekretesslagstiftning styr hur information presenteras.

Livsmedelsverket anser att detta är en förutsättning för de nya flödena med ändrad lagstiftning. Det digitala verktyget skapar bra förutsättningar för säkerhet och spårbarhet utan att belasta jägaren eller anläggningar med större administration. Samtidigt kan konsumenterna själva inhämta information om det kött som finns tillgängligt hos en jägare eller en vilthanterande 852-anläggning. Förslaget är i linje med handlingsplanen för Livsmedelsstrategin 2020 -2022.

### 3.2.4. Vildsvinspremie till jägare som inlämnar vildsvin till VHA

Förslaget är att jägare som lämnar in vildsvin till VHA och förutsatt att slaktkroppen med tillhörande organ blir godkända i köttbesiktning, erhåller en premie à 500 kr. Ett alternativ är att premien betalas ut under sommarhalvåret mellan maj och oktober för att öka motivationen för jakt under tiden av året när skadorna för grödor och skog kan vara som störst. Kostnad per år 2020 beräknas till ca 9 miljoner kr (beräknat på 18 000 djur).

Livsmedelsverket anser att detta förslag kan ge positiv effekt under förutsättning att:

- Ett digitalt system byggs upp för att koppla kontrollens resultat till utbetalning för rätt jägare.
- Den ökande administrativa bördan hålls minimal för jägare, VHA och kontrollpersonal
- Premie endast delar av året skulle kunna ge lägre kostnad jämfört med en premie som täcker in hela året.
- Informationsinsatser motverkar möjligt negativt rykte av vildsvinskött.

Subventioner bör ses över årligen och relateras till avskjutning och vildsvinspopulationens utveckling.

### 3.2.5. Subvention av cesiumprover

Förslaget är att samtliga vildsvin som fälls i definierade nedfallsområden testas för cesium och att denna analys bekostas av statliga medel.

Livsmedelsverket anser att detta kan hanteras genom att:

- ett digitalt system för dokumentation av insända prover samt resultat skapas och förvaltas av Livsmedelsverket,
- analys bör ske i ett ackrediterat laboratorium med ackrediterade metoder.

Hur debitering ska ske behöver utredas vidare. Subventioner bör ses över årligen och relateras till avskjutning och vildsvinspopulationens utveckling.

Kostnad är ca 400 kr per vildsvin (2019) och kan omfatta upp till 15 000 djur per år (ca 6 miljoner kr per år).

### **3.2.6. Subvention av trikinprover**

Förslaget är att analys av samtliga vildsvin som provtas för förekomst av trikiner bekostas av statliga medel. Kostnad är ca 100 kr per vildsvin (2019) och kan omfatta upp till 150 000 vildsvin (ca 15 miljoner kr per år).

Livsmedelsverket anser att detta kan hanteras genom att:

- Ett digitalt system för dokumentation av insända prover samt resultat skapas och förvaltas av Livsmedelsverket,
- analys bör ske i ett ackrediterat laboratorium med ackrediterade metoder.

Hur debitering ska ske behöver utredas vidare. Subventioner bör ses över årligen och relateras till avskjutning och vildsvinspopulationens utveckling.

### **3.2.7. Avgift för godkännande eller registrering och kostnad för löpande kontroll av anläggningar**

Förslaget är att VHA fortsatt kan ta del av det ekonomiska stöd som finns för anläggningar som slaktar mindre än 1000 enheter per år. För att skapa lika villkor för VHA och den nya anläggningstypen, vilthanterande anläggning av 852-standard, bör det skapas möjlighet att subventionera även registrering och kontroll av livsmedelsföretagare.

Då likriktning av kontrollen är av stor betydelse är det önskvärt att dessa nya vilthanterande anläggningar av 852-standard ligger under Livsmedelsverkets kontroll.

### **3.2.8. Subventioner av hantering av riskavfall**

Förslaget är att de slaktkroppar med tillhörande organ som är smittade av trikiner eller har cesiumhalt överstigande 1 500 Bq/kg kött hanteras som kategori 1-avfall. Hanteringskostnaden för detta subventioneras med statliga medel, oavsett om det är jägaren, vilthanterande anläggning med 852-standard eller VHA som ansvarar för avfallet. Kostnad per år beräknas till ca 2 miljoner kr.

Livsmedelsverket anser att denna åtgärd följer den gällande lagstiftningen angående animaliska biprodukter. Subventioner bör ses över årligen och relateras till avskjutning och vildsvinspopulationens utveckling.

### **3.2.9. Kvalitetshöjande vägledningar**

Förslaget är att nya vägledningar skapas för de jägare som levererar direkt till konsument. Därutöver behövs nya branschriktlinjer för de vilthanterande anläggningarna med 852-standard och uppgradering av de befintliga branschriktlinjerna för VHA.

Livsmedelsverket anser att vägledning för jägare faller inom Livsmedelsverkets ansvar. Även bedömning av de branschriktlinjer som tas fram av branschorganisationer genomförs av Livsmedelsverket.

### **3.2.10. Informationsinsatser för företag**

Förslaget är att Livsmedelsverket aktivt informerar de företag som hanterar vilt.

Livsmedelsverket anser att detta ingår i uppdraget jämte kontrollverksamheten. Omvärldsbevakning sker dels inom Område Undersökning och Vetenskap dels inom Område Kontroll. All den information som samlas kan på ett effektivt sätt spridas vidare som en naturlig del av myndighetens riskhanteringsaktiviteter. Vilken kanal är den effektivaste för informationsspridning bland kontrollobjekten bör utredas ytterligare inom Livsmedelsverket.

### **3.2.11. Kvalitetshöjande branschriktlinjer**

Förslaget är att nya branschriktlinjer för de vilthanterande anläggningarna med 852-standard tas fram och de befintliga branschriktlinjerna för VHA uppdateras. Branschorganisationer bör själva ta ansvaret för branschriktlinjerna. För detta arbete bör branschen kunna söka ekonomiskt stöd från statliga medel.

## **3.3. Föreslagna åtgärder efter vilthantering**

### **3.3.1. Informationsinsatser för konsument**

Förslaget är att ett informationsmaterial som berör vildsvin och dess hantering i konsumenternas egna kök tas fram av Livsmedelsverket och publiceras på hemsidan.

Där informeras konsumenten också om de kvalitetskrav som ställs på köttet och möjligheten att i det digitala systemet kunna kontrollera när köttet är provtaget och vilka resultat som erhållits.

Många konsumenter i Sverige som redan hanterar älg, hjort, hardjur eller fågel har inte samma tradition att hantera vildsvin. För att öka avsetningen är det viktigt att konsumenternas kunskap höjs för att nå målet med säker mat. Ett samarbete med andra aktörer och vidareförmedling av Livsmedelsverkets information till konsument genom andra aktörer i kedjan skulle ge mer spridning och kraft. Exempel på dessa åtgärder kan vara att butiker anslår tillagningsråd i närhet till köttet eller att eventuella filmer återanvänds av andra. Det skulle dock kräva resurser och förankring i framtagandet av informationsmaterial. Se vidare bilaga 12 till huvudrapporten.

### **3.3.2. Marknadsföringsinsatser – nationellt, utförsel och export**

Förslaget är att öka samarbetet mellan VHA, grossister och detaljhandeln. Att ta fram lämpliga produkter för snabbmatskedjor kan nå väldigt många konsumenter och året runt. Ytterligare alternativ är produktutveckling mot mer exklusiva produkter för köpstarka grupper. Vildsvinskött och produkter därav skulle kunna vara del av en produkt ”matkasse” (viltkasse, klimatkasse). I all marknadsföring är det lämpligt att framhäva hur klimatsmart råvara svenskt vildsvin är. En attraktiv märkning av vildsvinskött och produkter därav underlättar marknadsföring. Dessa insatser omfattar insatser för utförsel men även riktade exportsatsningar utan för den Europeiska Unionen.

Livsmedelsverket anser att marknadsföringsinsatser mot grossister, detaljhandel och konsumenter behövs. Branschen kan få stöd i de informationsinsatser som Livsmedelsverket kan genomföra inom sitt uppdrag. Livsmedelsverket ska även verka för att exporterande livsmedelsföretag uppfyller sådana särskilda krav som mottagarlandet kan ställa. Inrättandet av en ny typ av vilthanterande anläggning av 852-standard skulle kunna skapa ett kortare flöde av vildsvinskött till konsument. Dessa anläggningar kan enligt förslaget (se kapitel 3.2.2 i huvudrapporten) kunna leverera till andra lokala detaljhandelsanläggningar (restauranger, butiker, gårdsbutiker) lokalt, marginellt och begränsat, vilket kan synliggöra vildsvinskött för fler konsumentgrupper, bland annat inom agroturism.

### **3.3.3. Offentliga måltider**

Förslaget är att uppmärksamma kommuner och regioner samt även stora organisationer om att det finns en råvara som med fördel kan upphandlas lokalt till den offentliga måltiden.

Livsmedelsverket anser att detta förslag är en viktig del av de nationella miljömålen och i linje med handlingsplanen för livsmedelsstrategin för 2020-2022. Lokala livsmedelsråvaror bör vara en viktig del i att kommuner, regioner och olika organisationer ska kunna nå målen i sin möjliga miljöpolicy. Detta kan vara fallet även inom andra verksamheter som finansieras med statliga medel såsom myndigheter, regeringen och riksdagen.

## 4. Samhällsekonomiska konsekvenser

Nedan finns en exempelberäkning på samhällsekonomisk kalkyl med startår 2020, en kalkylperiod om sex år och med en kalkylränta på fyra procent.

	<b>Parameter</b>	<b>Intäkter, Nuvärde år 2019</b>
<b>Nettointäkter</b>	Minskade kostnader för samhället på grund av färre skador i trafiken	263 300 000
	Minskade skador på jordbruk	369 800 000
	<b>Summa intäkter</b>	<b>633 100 000</b>
		<b>Kostnader, Nuvärde år 2019</b>
<b>Rörliga kostnader</b>	Provtagning cesium	32 500 000
	Provtagning trikiner	81 300 000
	Premie för inlämning till VHA inkl. merarbete	70 400 000
	Underhålla dataregister	520 000
	Uppdatering utbildningsmaterial	60 000
	Utbildningsinsatser 15 ggr/år á 4 timmar inklusive kunskapsprov, restid och förberedelser samt lokalkostnad	500 000
	Kostnad för jägarens egen tid (utbildning + registrering)	22 200 000
	Registrering & kontroll av 852	1 600 000
	Subventionering av riskavfall	10 800 000
<b>Fasta kostnader</b>	Upprätta system för spårbarhet	2 000 000
	Tillverka ID stämplat	3 000 000
	Framtagande av utbildningsmaterial	20 000
	Utveckling av applikation	300 000
	Skapa system för uppsamlingscentraler	3 000 000
	Kommunikationsinsatser	2 000 000
	<b>Summa kostnader</b>	<b>230 200 000</b>
	<b>Vinst för samhället</b>	<b>+ 402 900 000</b>

Resultaten visar att åtgärderna fortfarande är samhällsekonomiskt lönsamma även om nyttan för undvikande av jordbruksskador tas bort från kalkylen och om avskjutningsnivån 150 000 vildsvin per år inte är tillräckligt för att hålla antalet trafikolyckor på en konstant nivå. Vi kan också visa på att om det inte finns tillräckligt starkt intresse inom jägarkåren för att utbilda sig vidare kan detta kompenseras genom att en premie skulle kunna ge ökade incitament för inlämning till VHA.

# 5. Livsmedelsverkets interna prioriteringar

De åtgärder som Livsmedelsverket kan genomföra kräver förändringar i föreskrifter. Kompetens i både förvaltnings- och expertkunskaper behövs i detta arbete. Planering, uppbyggnad och förvaltning av stödjande digitala system förutsätter resurser inom IT.

För att minimera tillkommande administration och undvika sekretessproblem mellan myndigheter är det fördelaktigt att en myndighet, förslagsvis Livsmedelsverket, blir den ansvariga myndigheten för de olika typerna av anläggningar som utredningen föreslår. Livsmedelsverket har vidare en lämplig organisationsstruktur för ändamålet, det vill säga personal i olika delar av landet. Specifik kompetens inom slakt och vilthantering finns inom Område Kontroll.

Prioritering av Livsmedelsverkets åtgärder:

1. Planera för och bygga upp ett samlat digitalt system som dokumenterar hela flödet och som förvaltas av Livsmedelsverket,
2. Arbeta fram ny nationell lagstiftning med avseende på flödet av vildsvin,
3. Arbeta för att bibehålla förutsättningar för nedsättning av avgift för godkännande och kontroll av nya VHA samt för nedsättning av avgift för registrering och kontroll av vilthanterande anläggningar med 852-standard,
4. Ta fram utbildningsmaterial inför utbildning av jägare för direkta leveranser,
5. Se över den befintliga vägledningen för jägarens direkta leveranser av små mängder vilt till konsument eller till en detaljhandel som levererar direkt till konsument,
6. Genomföra en konsumentinriktad informationsinsats gällande hantering av vildsvinskött i det egna köket,
7. Genomföra intern kompetensutveckling hos kontrollpersonal för att kunna ge professionella och likvärdiga råd för VHA och de nya vilthanterande anläggningarna med 852-standard,
8. Ta fram kvalitetshöjande vägledningar för VHA och vilthanterande anläggningar av 852-standard,
9. Stödja branschen med riktade insatser för export av vildsvin,
10. Stödja offentliga måltider i deras strävan att konsumera mer vildsvinskött.

## 6. Förslagen till ekonomiska subventioner – prioriteringar

Resultat från det gemensamma arbetet med olika intressenter visar att marknadsmekanismerna inte ger jägare eller företag tillräckligt starka incitament att självmant och skyndsamt skjuta av mer och tillgängliggöra mer kött på marknaden. De subventioner som föreslås kan således vara viktiga instrument för att påverka hastigheten med vilken aktörer agerar.

Livsmedelsverket anser att de statliga subventioner som föreslagits inom uppdraget bör genomföras för att kunna uppnå de uppsatta målen i möjligaste mån. Subventionerna bör tidsbegränsas och följas upp med avseende på effekt och resultat effektivitet.

Åtgärder som ligger utanför Livsmedelsverkets jurisdiktion bör prioriteras på följande sätt:

1. En statlig subventionerad vildsvinspremie till jägare som lämnar in till VHA,
2. Statligt subventionerade cesiumprover inom definierat nedfallsområde,
3. Statligt subventionerade trikinprover,
4. Statliga subventioner för hantering av animaliska biprodukter (riskavfall med höga halter av cesium eller förekomst av trikiner),
5. Subventionerade mobila och fasta uppsamlingscentraler för VHA,
6. Stöd för en digital applikation för enklare kontakt mellan VHA och jägare,
7. Stöd för kvalitetshöjande och uppdaterade branschriktlinjer för VHA och vilthanterande anläggningar av 852-standard,
8. Riktade insatser för tillämpning av mer lokala inköp av kött råvaror som ingår i offentliga måltider och ökning av offentlig upphandling av svenskt viltkött hos kommuner, regioner och annan offentlig verksamhet samt vid större organisationer,
9. Riktade insatser för export av svenskt vildsvinskött till tredje land (utanför EU).

## 7. Sammanställning av direkta och indirekta konsekvenser

Här nedan följer en sammanfattning över samtliga identifierade direkta och indirekta konsekvenser av åtgärderna. Indirekta konsekvenser avser oavsiktliga konsekvenser. De påverkar uppsatt mål, men är inte initierade av åtgärderna.

Åtgärd	Direkta konsekvenser	Indirekta konsekvenser
Jägares direkta leveranser av små mängder kött direkt till konsument	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Jägaren kan sälja små mängder till närområdet (+)</li> <li>- Jägaren står inte under löpande offentlig kontroll (+)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Högre avskjutning (+)</li> <li>- Krav på utbildning (-) – <i>4h/jägare</i></li> <li>- Risk för bristande avfallshantering och hygien (-)</li> <li>- Mängden kan vara för liten för jägarens behov (-)</li> <li>- Kostnad för jägares dokumentation (-) – <i>ca 5 min/vildsvin*</i></li> <li>- Lägre incitament att lämna in på VHA (-)</li> <li>- Konkurrens till VHA (-)</li> <li>- Kostnad för ID-stämplor – <i>ca. 500 kr/styck</i></li> </ul>
Jägares direkta leveranser av små mängder vildsvin direkt till anläggningar med 852-standard	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Företagaren är inte styrd av krav på köttbesiktning (+)</li> <li>- Enkel inlämning från jägare (+)</li> <li>- Komplement till övrig verksamhet (+)</li> <li>- Kompetent och likvärdigt stöd och kontroll nära företaget (+)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Högre avskjutning (+)</li> <li>- Nära till konsument (+)</li> <li>- Enklare återtag för jägare (+)</li> <li>- Fler företag (+)</li> <li>- Kostnader för 852 att säkra spårbarhet (-) – <i>ca. 5 min/vildsvin*</i></li> <li>- Konkurrens till VHA (-)</li> <li>- Kostnader för kontroll av nya 852 – <i>ca. 0,3 Mkr/år</i></li> </ul>
Ett samlat digitaliserat system för dokumentering	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Säkerhet och spårbarhet i hela kedjan (+)</li> <li>- Samlad statistik om avskjutning (+)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Information till konsumenter (+)</li> <li>- Lättare fakturering för laboratorierna (+)</li> <li>- Visst administrativt merarbete för berörda (-) – <i>ca. 5 min/vildsvin*</i></li> <li>- Kostnad för staten att upprätta och underhålla register – <i>Se huvudrapporten tabell 9</i></li> </ul>
Subventioner av cesiumprover	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Minskade kostnader för provtagande verksamheter (+)</li> <li>- Statistik om prevalens samlad (+)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Högre avskjutning (+)</li> <li>- Kundunderlag för laboratorier (+)</li> <li>- Belastar skattebetalare (-) – <i>ca. 6 Mkr/år</i></li> <li>- Ryktet om säkert livsmedel (+)</li> <li>- Viss administration för samtliga (-) – <i>ca. 5 min/vildsvin*</i></li> </ul>
Subventioner av trikinprover	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Minskade kostnader för provtagande verksamheter (+)</li> <li>- Heltäckande statistik om avskjutning (+)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Högre avskjutning (+)</li> <li>- Kundunderlag för laboratorier (+)</li> <li>- Belastar skattebetalare (-) – <i>ca. 15 Mkr/år</i></li> <li>- Viss administration för samtliga (-) – <i>ca. 5 min/vildsvin*</i></li> </ul>

Subventioner av hantering av riskavfall	- Minskade kostnader för avfallshantering (+) – ca 1-2 Mkr/år	- Högre avskjutning (+) - Ökade kostnader för jägare för transport av avfall (-) - Belastar skattebetalare (-) – ca 2 Mkr/år
Vildsvinspremie till jägare som lämnar in vildsvin till VHA	- Ökade incitament för inlämning till VHA (+)	- Högre avskjutning (+) - "Skottpeng" ger dåligt rykte (-) - Oetisk jakt och ökad utfodring (-) - Risk för konflikter (-) - Fler vildsvin bedöms som otjänliga vid VHA (-) - VHA vill/kan inte ta emot (-) - Lägre priser mot jägaren (-) - Administrativt merarbete för VHA (-) – ca. 10-15 min/vildsvin - Påverkar likviditet hos VHA (-) - Belastar skattebetalare – ca. 9Mkr/år
Stöd till fler uppsamlingscentraler	- Enklare för jägare att lämna in viltet som kommer till VHA (+) - Incitament till mer inlämning (+)	- Högre avskjutning (+) - Kostnader för att upprätta (-) – frivilligt - Registreringsbehov vid länsstyrelsen som har kontrollansvar (-) - Kommunikationsbehov mellan jägare och VHA ökar (-)
Stöd för en digital applikation för att skapa kontakt mellan jägare och VHA	- Enklare kontakt mellan jägare och VHA (+)	- Högre avskjutning (+) - Kostnader för att ta fram (-) – frivilligt - Risk för marginell nytta på grund av brister i mobiltäckning/att det redan finns sådana funktioner (-)
Avgift för godkännande eller registrering och för kontroll	- Lägre kostnader för små företag (+) - Sänkt inträdesbarriär på marknaden (+)	- Högre avskjutning (+) - Fler företag (+)
Kvalitetshöjande vägledningar och branschriktlinjer	- Förenklar regelefterlevnad hos jägare och företag (+)	- Minskad risk för brister i verksamheter (+) - Kostnader för att ta fram (-) – frivilligt
Utbildning av jägare	- Ger möjlighet till säkra direkta leveranser (+) - Likvärdig kompetensnivå uppnås bland jägare (+)	- Högre avskjutning (+) - Ett befintligt material vid myndigheten kan nyttjas (+) - Kostnad för jägaren att delta (-) – 4h/jägare - Kostnad för myndigheten att ta fram och genomföra utbildning (-) – 0,5 Mkr/år
Ökad lokal samverkan om vildsvinsjakt	- Bättre samarbeten (+) - Högre kompetens (+)	- Högre avskjutning (+) - Gynnar lokalsamhället (+)
Informationsinsatser för konsument	- Ökad kännedom om vildsvinskött bland konsumenter (+) - Ökad kännedom om tillagning och hantering av vildsvinskött bland konsumenter (+) - Ökad kännedom om möjligheter till kravställning (+)	- Högre avskjutning (+) - Risk för dålig spridning (-) - Risk för bristande tillgänglighet (-) - Risk för låg användning av informationen (-) - Kostnad för myndigheten för genomförandet (-) – 1 Mkr
Informationsinsatser för företag	- Kompetens om vildsvin ökar bland företag som hanterar vildsvin (+) - Säkrare hantering av vildsvin (+)	- Ökad hantering av vildsvin (+) - Kostnad för myndigheten (-) – 1 Mkr

Marknadsföringsinsatser – nationellt, utförelse och export	- Detaljhandelns och konsumentens medvetande om vildsvinsköttets fördelar och användbarhet ökar (+)	- Högre avskjutning (+) - Konsumenternas möjlighet att äta mer klimatsmart ökar (+) - Ökad inlämning till VHA (+)
Offentliga måltider	- Mer kött från vildsvin i offentlig upphandling (+)	- Högre avskjutning (+) - Konsumenternas möjlighet att äta mer klimatsmart ökar (+) - Ökad inlämning till VHA (+)

\*avser en registrering i ett samlat digitalt system

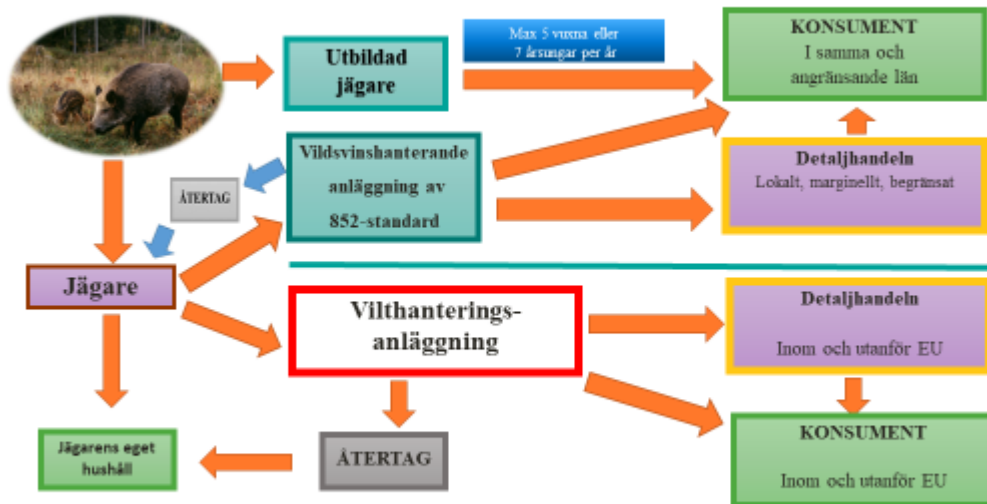
## 8. Skillnader från tidigare förslag

Livsmedelsverkets förslag inom sin egen jurisdiktion innefattar flera förslag på åtgärder som skiljer sig från utredningen 2011. Den stora skillnaden är åtgärden en ny typ av anläggning med 852-standard och med Livsmedelsverket som kontrollmyndighet. Köttbesiktningskrav föreligger inte men planerad kontroll genomförs regelbundet. Anläggningen har ett ansvar för provtagning och att prover ska skickas till ackrediterat laboratorium för trikinundersökning och eventuellt cesium. Verksamheten föreslås subventioneras som en VHA som hanterar färre än 1000 enheter per år.

Föreliggande utredning föreslår ett lägre utbildningskrav för jägare. Jägaren får dock enbart leverera begränsad mängd (max 5 vuxna eller 7 årsungar per jägare och år) kött från vildsvin direkt till konsument. Denna mängd är lägre än föreslagen mängd i förslaget i utredningen år 2011. Tillståndet för jägaren föreslås subventioneras men gäller enbart fem år åt gången. Kontroll genomförs enbart vid misstanke om avvikelser. Jägaren får leverera upp till 125 vuxna eller 175 årsungar av vildsvin med pälsen på direkt till en vilthanterande 852-anläggning. Denna möjlighet saknades i förslaget i utredningen år 2011. Genom ett samlat digitalt system för spårbarhet tillkommer viss administration för alla inblandade. För att skapa ekonomiska incitament föreslås överlag olika typer av subventioner. Dessa subventionsförslag saknades i förslaget 2011.

## 9. Föreskriftsförslagen

För att åstadkomma de förändringar som föreslås inom ramen för Livsmedelsverkets ansvarsområde bedömer myndigheten att flera föreskriftsförändringar är nödvändiga. Ändringar med stöd av nuvarande bemyndiganden i 6 § och de föreslagna 24 a och 24 b §§ livsmedelsförordningen (2006:813) måste göras i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:20) om livsmedelshygien. Nuvarande bestämmelser i 61 och 63 §§ måste ändras där dessa avser på leverans av små mängder vildsvin till konsument samt en ny typ av vildsvinshanterande anläggning. Därutöver måste ändringar göras i Livsmedelsverket föreskrifter (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel, i förordning (2006:1166) om avgifter för offentlig kontroll av livsmedel och vissa jordbruksprodukter samt i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2006:21) om avgifter vid offentlig kontroll, prövning och registrering.



Figur 2. Schematisk presentation av förenklade flöden (utbildad jägare, vildsvinshalterande anläggning av 852-standard) enligt förslaget till en ny nationell lagstiftning. Jägarens leveranser till vilthanteringsanläggning och vidare till detaljhandeln och konsument är det enda flöden för trikinbärande djur från jägare till konsument utanför jägarens eget hushåll enligt dagens lagstiftning.

## 10. Remissförfarandet

Slutrapporten från Regeringsuppdraget om analyser av förenklade förfaranden för avsättning av vildsvinskött remitteras till ca 70 remissinstanserna. Dessa täcker de intressenter som är direkt eller indirekt påverkade av utredningens förslag och dess konsekvenser. Slutrapporten inklusive remissinstansernas svar lämnas in till regeringen senast den 30 november 2019.

